

1. Букач В. Інституційні гарантії конституційних політичних прав і свобод людини та громадянина в Україні [Електронний ресурс] / Володимир Букач // Юридичний Журнал. – 2012. - №9. - Режим доступу: <http://www.justian.com.ua/article.php?id=3874>.
2. Громадянське суспільство і права людини: матеріали міжнар. наук.-практ. Семінару (м. Харків, 9 груд. 2010 року) / [ред.кол.: Ю. П. Битяк, І. В. Яковюк, Г. В. Чапала]. – Х.: НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, 2010. – 251 с.
3. Заворотченко Т. М. Конституційно-правові гарантії прав і свобод людини й громадянина в Україні / Т. М. Заворотченко – Д. : Вид-во Дніпропетр.нац. ун-ту, 2007. – 256 с.
4. Ільницька У. В. Політичні права і свободи громадян: нормативно-правове забезпечення та механізми реалізації у демократичних державах / У. В. Ільницька // Наукові праці – 2012. – Вип.185. – С. 37-41
5. Ковінько Д. В. Поняття та зміст конституційного забезпечення прав людини і громадянина в Україні / Д. В. Ковінько // Юридичний вісник. – 2011. – №2. – С. 47–51.
6. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року із змінами і доповненнями згідно із Законом України «Про внесення змін до Конституції України» №2222-IV. – Харків. – ФОП Співак Т. К., 2009. – 48 с.
7. Лазур Я. В. Щодо класифікації прав і свобод людини / Я. В. Лазур // Форум права. – 2011. – №1. – С. 565–569.
8. Малинова О. Ю. Три покоління прав человека / О. Ю. Малинова // Пчела. – 2003. – № 43.
9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: ООН; Пакт, міжнародний документ від 16.12.1966 [Електронний ресурс] // Офіційний портал Верховної ради України. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
10. Мухамедова Е. Право на мирні зібрання як особисте немайнове право фізичних осіб у цивільному прав / Ельміра Мухамедова // Цивільне право. – 2009 – №11. – С. 51-55
11. Про Засади державної політики України в галузі прав людини: Постанова Верховної Ради України від 17 червня 1999 року // Відомості Верховної ради. – 1999. – №35. – С. 303.
12. Танчак А. Я. Політичні права людини: поняття і зміст / А. Я. Танчак. // Актуальні проблеми держави і права. – 2005. - № 4. – С. 248-254.
13. Філософія прав людини / За редакцією Ш. Госепата та Г. Ломанн – Ніка-Центр, 2012. – 320 с.

The article analyzes nature the political Human Rights, types of human rights, and to ensure political and civil rights in Ukraine.

Key words: *political rights, types of political rights, the generation of human rights, guarantees political rights of human and citizen.*

В статтє проанализировано суть политических прав человека и гражданина, виды этой категории прав человека, а также обеспечение политических прав человека и гражданина в Украине.

Ключевые слова: *политические права человека, виды политических прав человека, поколения прав человека, гарантии обеспечения политических прав человека и гражданина.*

УДК324:329.8
ББК66.2(4Укр)

Олег Лецишин

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНА ТЕМАТИКА В ПАРЛАМЕНТСЬКІЙ ПЕРЕДВИБОРЧІЙ КАМПАНІЇ 2014 Р.

В науковому повідомленні здійснений аналіз окремих передвиборчих програм політичних партій, які взяли участь у позачергових парламентських виборах 2014 р. Зокрема виділена та проаналізована зовнішньополітична тематика, дана оцінка євроінтеграційним гаслам основних політичних гравців.

Ключові слова: *вибори, імітація активності, партія, політична система, фейк.*

В результаті перемоги Революції гідності, однією з передумов якої стала відмова тодішньої влади підписати Угоду про асоціацію між Україною та ЄС на Самміті

Східного партнерства ЄС, в Україні у 2014 р. були оголошені та проведені спочатку позачергові президентські (25 травня 2014 р.), а потім і парламентські (26 жовтня 2014 р.) вибори.

Змістове наповнення передвиборчих програм більшості політичних партій було побудоване навколо тих цінностей та ідеалів, які були висунуті та підтримані майданом. Це зокрема стосується і зовнішньополітичного курсу нашої держави.

Якщо перед минулими парламентськими виборами учасників кампанії легко можна було розділити на «прозахідних» та «просхідних», то цього разу орієнтація «на Москву» в українських партій була не популярною. Більшість учасників виборів-2014 у своїх програмах змагаються за те, хто швидше та глибше інтегрує Україну до Європейського Союзу. Про можливість вступу до Митного союзу у документах, які були подані до ЦВК, не згадала жодна з партій.

З іншого боку, було б перебільшенням стверджувати, що зовнішньополітична тематика посідає домінуючу позицію у програмах. Традиційно для України учасники виборів фокусуються радше на внутрішніх, соціально-економічних питаннях. Більше уваги в передвиборчих документах приділено і проблемам безпеки.

Кілька учасників виборів – як-от Національна демократична партія чи Інтернет-партія – навіть не виділили питанням зовнішньої політики місця у своїх програмах [7; 4]. А деякі інші партії обмежуються загальними фразами на кшталт «розвиток нових форм співробітництва з іншими країнами, розширення участі України у міжнародних організаціях і конвенціях, нормативи і стандарти яких необхідні і корисні для розвитку країни» [6], як це зробила Ліберальна партія.

Розглянемо детальніше зовнішньополітичні орієнтації окремих політичних гравців.

Для прикладу «Батьківщина» та «Громадянська позиція» у своїх передвиборчих програмах наголосили на необхідності негайної ратифікації Угоди про асоціацію України з ЄС [2; 9].

Одразу кілька партій задекларували прагнення здобути для України повноцінне членство у Європейському Союзі, причому одна з них – Конгрес українських націоналістів – навіть зазначила, що це має відбутися до 2017 року [10]. Натомість «Народний фронт», «Блок Петра Порошенка» та «Батьківщина» конкретних часових орієнтирів для реалізації цієї мети не вказали, однак і ці політсили, і інші партії, які згадують у своїх програмах про євроінтеграцію, вказують, що саме вона є стимулом для проведення реформ та запровадження в Україні гідних стандартів життя [11; 8; 2].

Однак, про прагнення здобути повноцінне членство в ЄС говорили не всі політичні сили. Для прикладу Громадянська позиція у своїй передвиборчій програмі зазначала, що «прагне забезпечити пріоритетний вихід на стандарти і критерії, необхідні для вступу до ЄС» [9], однак про сам вступ до Євросоюзу не йшлося. Об'єднання «Самопоміч» у своїй програмі говорить про скасування Україною позаблокового статусу, однак не згадує про євроінтеграцію [12].

Інші учасники виборів у своїх програмах згадували про окремі виміри співпраці з ЄС. Приміром, «Свобода» стверджувала про необхідність встановлення безвізового режиму з Євросоюзом [3], а «Всеукраїнське аграрне об'єднання «ЗАСТУП» розглядало євроінтеграцію з точки зору вигоди для сільгоспвиробників [1].

«Опозиційний блок» пропонував «зменшити негативні наслідки ратифікації Угоди про асоціацію з ЄС через затвердження Державної програми підтримки національних виробників» [13]. Комуністична партія ж стверджувала, що пенсійна та медична реформи часів президентства Януковича були «нав'язаними» саме Євросоюзом та Міжнародним валютним фондом. У своїй програмі комуністи обіцяли скасувати ці реформи. Окрім того вони зазначали, що намагатимуться прокласти стежку

для відновлення добросусідських і братерських відносин з державами СНД, найперше з Росією, Білорусією і Казахстаном. Говорили також про збереження єдності слов'янських народів [5].

Отже, як бачимо, зовнішньополітична тематика основних політичних гравців під час парламентської виборчої кампанії 2014 р. була побудована навколо проблематики євроінтеграційних устремлінь України. Проте в більшій мірі передвиборчі гасла були популістськими ніж реальними, адже жодною з політичних партій, окрім необхідності підписання Угоди про асоціацію, не запропоновано конкретних кроків на шляху зближення з ЄС. Не визначеними залишилися і часові орієнтири, протягом яких мали плануватися підготовка та вступ України до ЄС.

1. Всеукраїнське аграрне об'єднання «ЗАСТУП». Передвиборна програма. [Електронний ресурс]. / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=206>

2. Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина». Передвиборна програма. [Електронний ресурс]. / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=149>

3. Всеукраїнське об'єднання «Свобода». Передвиборна програма. [Електронний ресурс]. / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=155>

4. Інтернет-партія України. Передвиборна програма. [Електронний ресурс]. / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=179>

5. Комуністична партія України. Передвиборна програма. [Електронний ресурс]. / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=142>

6. Ліберальна партія України. Передвиборна програма. [Електронний ресурс]. / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?PT001F01=910&pf7171=147>

7. Національна демократична партія. Передвиборна програма. [Електронний ресурс]. / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=205>

8. Партія «Блок Петра Порошенка». Передвиборна програма. [Електронний ресурс] / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=202>

9. Політична партія «Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)». Передвиборна програма. [Електронний ресурс] / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=164>

10. Політична партія «Конгрес українських націоналістів». Передвиборна програма. [Електронний ресурс]. / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=207>

11. Політична партія «Народний фронт». Передвиборна програма. [Електронний ресурс] / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=182>

12. Політична партія «Об'єднання «САМОПОМІЧ»». Передвиборна програма. [Електронний ресурс] / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=185>

13. Політична партія «Опозиційний блок». Передвиборна програма. [Електронний ресурс] / Центральна виборча комісія. Позачергові вибори народних депутатів України 2014. – Режим доступу: <http://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/WP502?pt001f01=910&pf7171=199>

In a statement made scientific analysis of individual election programs of political parties that participated in the early parliamentary elections in 2014. The isolated and analyzed foreign subjects, an assessment of European integration slogans major political players.

Key words: election, activity imitation, party, party system, fake.

В научном сообщении осуществлен анализ отдельных предвыборных программ политических партий, принявших участие во внеочередных парламентских выборах 2014 частности выделена и

проаналізована внешнеполитическая тематика, дана оцінка евроинтеграційним лозунгам основних політичних ігроків.

Ключевые слова: выборы, имитация активности, партия, политическая система, фейк.

**УДК 327
ББК 66.4**

Ірина Томашик

ПРОБЛЕМА НАСТУПНИЦТВА ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ ПОСАДИ: ДОСВІД ВЕНЕСУЕЛИ

У статті розкривається проблема наступництва, дається оцінка наступникам та наступництву при різних політичних режимах. Особлива увага приділяється наступництву президентської влади в Венесуелі, визначається характер наступництва в даній країні та роль виборців при прийнятті чи відмові кандидатури наступника.

Ключові слова: наступник, наступництво, президент, Венесуела, політична еліта, Боліварська революція.

Президентська республіка – це держава з найбільш послідовним і водночас жорстким поділом влади, яка передбачає формальну ізольованість кожної з гілок влади, відсутність між ними тісних функціональних відносин. З урахуванням того, що за умов такої моделі панівне становище в системі елементів форми державного правління посідає глава держави – президент, ці держави за формою свого правління традиційно називають президентськими.

У всіх латиноамериканських країнах Президент є главою держави, він очолює уряд і збройні сили. Хоча ці ознаки є і в звичайних президентських республіках, в умовах Латинської Америки це створює потужну концентрацію влади в руках президента. Особливо важливе, в даному випадку, керівництво президентом збройними силами, так як армія часто грає вирішальну роль в політичному житті латиноамериканських країн.

Таким чином, при слабкій законодавчій владі і партійних структурах, в країнах Латинської Америки немає політичної сили здатної врівноважити вплив президента. Президент в цих країнах стає не тільки главою виконавчої гілки влади, а й центром політичного життя, главою нації в цілому. І хоча за законодавством баланс влади існує, на практиці домінує президент, і його повноваження значно перевищують повноваження інших гілок влади.

Саме в таких умовах виникає загроза нехтування президентом тимчасовими рамками свого перебування при владі. В останні десятиліття, глави держав деяких латиноамериканських країн все частіше звертаються до такого варіанту зміни лідера, як передача влади наступникові. Так, на Кубі лідер соціалістичної революції Ф. Кастро поступився місцем голови державної ради рідному брату Р. Кастро, а в грудні 2012 року вмираючий від раку венесуельський лідер Уго Чавес публічно і офіційно назвав давнього соратника, віце-президента Ніколаса Мадуро своїм наступником. Тому питання наступництва є сьогодні особливо актуальним як для країн Латинської Америки так і для інших держав, які зіткнулися з проблемою передачі президентської влади.

Інститут наступництва привернув увагу ряду сучасних дослідників, серед яких необхідно виділити А.В. Гілева, П.В. Панова, К.А. Сулімова, Д.А. Будко, К.А. Неверова, Т.Є. Ворожейкіну, М. Шіфтера, С. Комбса та ін. Однак, якщо в зарубіжній науці питання наступництва політичної влади відображене в ряді праць як зазначених